

СУЧАСНІ ПІДХОДИ І ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ ПІД ЧАС САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Трибрат Т.А., Казаков Ю.М., Шуть С.В.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Автори вважають, що самостійна робота студентів сприяє формуванню саморозвитку, творчому застосуванню знань та їх адаптації до професійної діяльності. Удосконалення самостійної роботи студентів підвищить якість підготовки майбутніх лікарів.

The authors consider that the independent work of students contributes to the formation of self-development, the creative use of acquired knowledge and their adaptation to professional activity. Improving the independent work of students will improve the quality of future physicians training.

Ключові слова : самостійна робота студентів, організаційні форми , система контролю, мотивація

Сучасний розвиток медичної науки і практики зумовлює необхідність вносити корективи в підготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників із наближенням їх освіти до міжнародних стандартів. Саме тому якість освіти у вищих навчальних закладах необхідно підвищити шляхом ефективної організації й інформатизації навчального процесу, впровадження передових наукових розробок у практику викладання, забезпеченням високого професіоналізму викладачів, створенням сучасної навчально-методичної бази в медичній галузі [1;2]. Самостійна робота студентів включає будь-яку діяльність, пов'язану з вихованням мислення майбутнього фахівця. У широкому розумінні це сукупність всієї самостійної діяльності студентів, як у навчальній аудиторії (аудиторна СРС), так і за її межами (позааудиторна СРС).

Самостійна робота студентів це основа формування саморозвитку, творчого застосування знань , вона сприяє адаптації до професійної діяльності. Однак планування, організаційні форми і система контролю результатів самостійної роботи студентів є одним з найбільш слабких місць у вищій освіті і однією з найменш досліджених проблем педагогічної теорії і практики.

Ураховуючи те, що сучасна система вищої освіти зазнає радикальних змін, кількість аудиторних годин скорочується, а частка годин СРС значно зростає, перед викладачами стоїть завдання активізувати самостійну роботу студентів.

Виникає проблема стимулювання мотивації студента до самостійної роботи, а отже, постає питання розробки засобів або мотиваторів до самостійної роботи.

Можна виділити такі групи мотиваторів:

1. Заохочувальні (ранжування студентів, застосування рейтингової системи).
2. Інтелектуальні (заохочення до науково-дослідної роботи, зацікавлення студента новими видами діяльності, запровадження різних форм колективної роботи, що формують колективний досвід).
3. Організаційні (проста і зрозуміла система контролю за самостійною роботою) [3].

Тому одним із головних аспектів організації самостійної роботи стала розробка форм і методів її контролю. На кафедрі пропедевтики внутрішньої допомоги з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини), велика увага приділяється організації, плануванню, проведенню , консультуванню та контролю самостійної роботи студентів.

У процесі розвитку мотивації функція контролю з боку викладача замінюється різними формами самоконтролю. Для організації самоконтролю викладач має вміти аналізувати діяльність студентів та вносити до неї відповідні поправки; вміти визначити місце самоконтролю в навчальному процесі; вміти організувати самоконтроль та взаємоконтроль студентів; правильно підібрати матеріал для самоконтролю студентів [3].

Під час проведення практичних занять, коли часу на індивідуальну роботу з хворими вкрай мало, заслуговують на увагу самостійна робота студентів (особливо 6 курсу) в умовах поліклініки у позаурочний час, участь у дискусії на клінічних розборах, демонстрації хворих, аналіз випадків із практики. Самостійна робота студентів у клінічних відділеннях профільних лікарень має включати роботу з медичною документацією (вивчення історій хвороб, результатів додаткових досліджень тощо),

відпрацювання практичних навичок з обстеження пацієнтів, проведення бесід з пацієнтами та членами їхніх сімей із питань раціонального харчування, профілактики захворювань та їх рецидивів, заповнення щоденників або відповідних завдань у зошитах. Для контролю індивідуальної роботи з пацієнтами на кафедрі були розроблені та впроваджені у навчальний процес «Протоколи огляду хворого».

У контексті самостійної роботи слід виділити такий важливий засіб її методичного забезпечення як алгоритми практичних дій студента – точні вказівки щодо поетапного виконання в певному порядку системи дій, що призводять до розв'язання задач певного типу. Відповідно до професійних завдань у навчанні студентів-медиків можуть бути використані алгоритми обстеження хворого, діагностичні алгоритми, лікувальні алгоритми, алгоритми диспансеризації.

Загальновідомо, що студент має не тільки знати, а й уміти. Безпосередня робота з пацієнтом стимулює студента стати активним учасником навчального процесу, він розуміє мету та необхідність своїх дій, отримує можливість проїнятися відповідальністю при прийнятті тих чи інших рішень, розвиваються його ініціатива, активність та самостійність.

Взаємовідносини в системі «викладач - студент» – це внесок у формування особистості майбутнього лікаря на рівні загальної культури спілкування і майбутньої професійної діяльності, вони забезпечують вироблення норм професійних ділових стосунків, лікарської етики, етики спілкування і взаємодії.

Самостійна позааудиторна робота також передбачає створення студентами доповідей та мультимедійних презентацій за темами, які не включені до аудиторних практичних занять.

Як свідчить наш досвід, студенти віддають перевагу саме такому методу опрацювання тем для самостійної роботи, а не рефератам, як було раніше. Важливим, для кращого засвоєння, є правильне оформлення презентації :використання єдиного стилю, шрифтів, невеликі обсяги тексту на слайдах. Дотримання цих нескладних правил сприяє більш комфортнішому й ефективному засвоєнню інформації. Доповіді студентів , які супроводжуються мультимедійною презентацією, сприймаються з вищим інтересом, краще запам'ятовуються. Крім того , така робота дозволяє сформувати навички виступу з презентацією і доповіддю перед слухачами, що знадобиться майбутнім лікарям у професійній діяльності. Основні завдання викладача – перевірити вивчене й оцінити якість підготовки студента, допомогти скерувати думку в правильному напрямі, мотивувати студентів самостійно мислити і вирішувати питання.

Отже, для покращення підготовки майбутніх лікарів необхідно вдосконалювати самостійну роботу студентів, формувати професійні вміння і навички з метою підвищення якості підготовки спеціалістів.

Список використаних джерел

1. Закон України "Про вищу освіту" [Електронний ресурс] / Відомості Верховної Ради (ВВР).– 2014. – № 37-38. – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Проблеми та перспективи вищої медичної освіти у реалізації Національної стратегії реформування системи охорони здоров'я в Україні / В.М. Мороз, Ю.Л. Гумінський, Л.В. Фоміна (та ін.) //«Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025 рр.» : тези доп. наук.метод. конф. – Вінниця, 2015. – С. 2–6.

3. Ющенко Т.І. Самостійна робота студентів як елемент формування професійних навичок провізора/ Т.І. Ющенко, О.А.Слюсар //«Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025 рр.» : тези доп. наук.метод. конф. – Вінниця, 2015. – С.238